

SZÉCHENYI ISTVÁN EGYETEM
MŰSZAKI TUDOMÁNYI KAR

KÖZLEKEDÉSÉPÍTÉSI TANSZÉK

KÖZÚTI FORGALOMTECHNIKA 1.

Tantárgykód: NGB_ET009_1

10. Tájékoztató

Dr. Kálmán László
egyetemi adjunktus

Győr, 2014. január

Tartalom

10.1.	A közúti tájékoztatás eszközei	3
10.2.	Útbaigazító jelzőtáblák	6
10.2.1.	Az útbaigazító táblák színjelzésének rendszere	6
10.2.2.	Az autópályák és autóutak útbaigazító táblarendszere	9
10.2.3.	Az országos és a helyi közutak útbaigazító táblarendszere	13
10.2.4.	Körforgalmú csomópontok útmutató jelzései	16
10.2.5.	Az úti célok megadására vonatkozó szabályok	19
10.2.6.	Helységnév és különleges útirányjelző táblák	20
10.2.7.	Tehermesítő és terelőutak sárga táblái	22
10.3.	Tájékoztatót adó kék jelzőtáblák	23
10.4.	Idegenforgalmi jelzőtáblák	24
10.4.1.	Idegenforgalmi nevezetességre utaló tábla	25
10.4.2.	Idegenforgalmi tájékoztató tábla jelképeinek alkalmazása összevont táblán	25
10.4.3.	Idegenforgalmi útirányjelző tábla	25
10.5.	Közterületi információs táblák	27
10.5.1.	A közterületi információs táblák fajtái	27
10.5.2.	Az információs táblák alkalmazásának speciális szabályai	34
10.6.	Reklámtáblák	35
10.7.	A közúti információs rendszer kialakításának elvei	38
10.8.	Irodalom	39

10.1. A közúti tájékoztatás eszközei

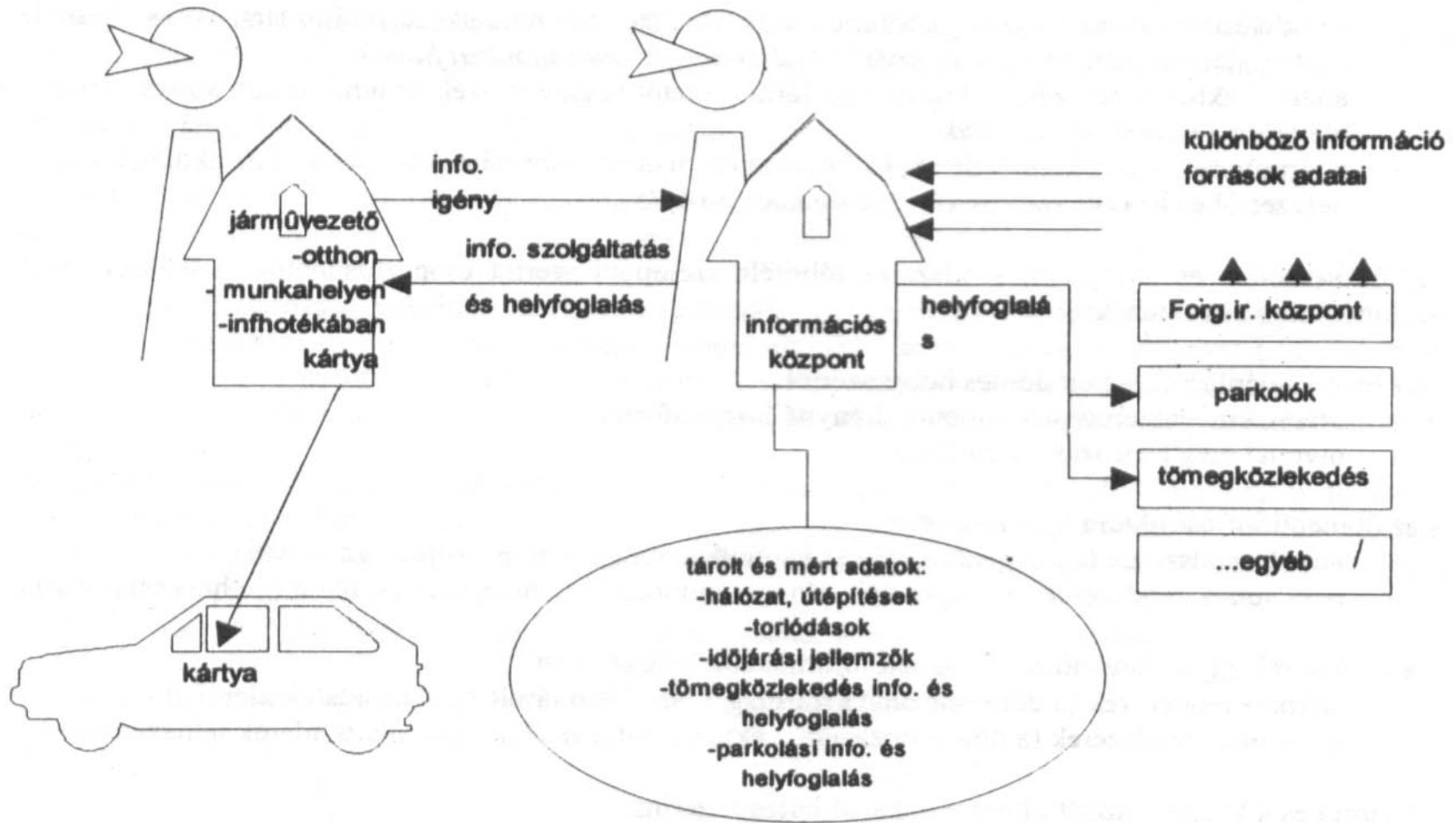
A tájékoztatás a közlekedők informálását jelenti a forgalmi viszonyokról, különösen a balesetek miatti **torlódásokról**, az építések és felújítások miatt várható **terelésekről** és a forgalom biztonságát veszélyeztető **időjárási tényezőkről**.

A tájékoztatás ismert eszközei:

- a) **állandó**, vagy változtatható jelzéseképű közúti **jelzőtáblák**
(A változtatható jelzéseképű intelligens rendszereket külön előadásban mutatjuk be.)
- b) **rádió-állomások** (pl. az UTINFORM)
- c) **telefonos** közönségszolgálatok (pl. az ÁAK Rt., a megyei állami közútkezelők, a határőrség, a katasztrófavédelem, stb.)
- d) **internet**
- e) **a navigációs berendezések**, ha erre a szolgáltatásra az úthasználó előfizet

Ebben az előadásban csak a tájékoztató jelzőtábla rendszerekkel foglalkozunk.

Az utazás előtti információs rendszerek működésének elvi vázlatja

Az intelligens tájékoztató rendszerekkel külön fejezetben foglalkozunk.

A közúti tájékoztató táblák **hierarchiája**:

- a) **útbaigazító** jelzőtáblák
(a zöld és kék – ritkábban fehér – táblák)
- b) **tájékoztatást adó** jelzőtáblák
(a KRESZ szerinti négyszögletes kék táblák)
- c) **idegenforgalmi** jelzőtáblák
(a barna táblák)
- d) közterületi **információs** táblák
(egyedi megoldású városi táblarendszerek)

A **reklámtáblák** nem részei a tájékoztató rendszernek.

Figyelemelterelő hatásuk miatt az útról látható reklámok további elterjedését meg kell akadályozni, és törekedni kell a meglévők **eltávolítására** is.

Ez az egyik célja a KRESZ 2011. januárban hatályba lépő módosításának is.

10.2. Útbaigazító jelzőtáblák

Az útmutatás elemei:

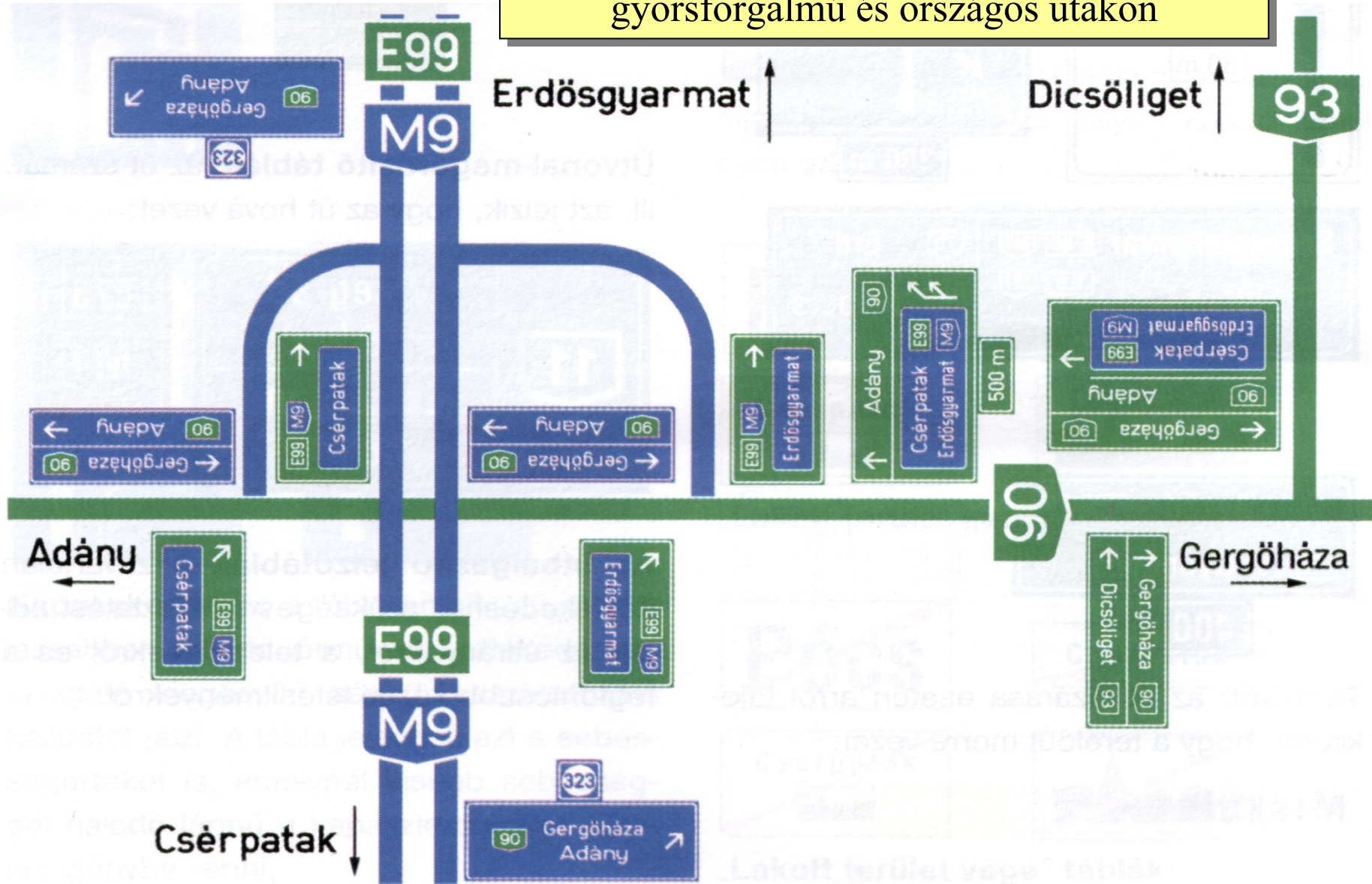
- a) útirány **előjelző** táblák a csomópontok előtt (kettő is lehet)
- b) **útirányjelző** táblák a csomópontoknál
- c) **kijárat**i útirány **jelző** táblák gyorsforgalmú utakon és körforgalmú csomópontok kijárat*i* ágainál
- d) útvonal-**megerősítő** táblák a csomópontok után az uticél távolságával
- e) **útazonosító** táblák a csomópont előtt és/vagy után.

Az útbaigazító táblák tartalmi előírásai, elhelyezésük, tervezésük és megszerkesztésük **részletes szabályai** az ÚT 2-1. 157:2002 sz. ü*ti*gyi műszaki előírásban vannak.

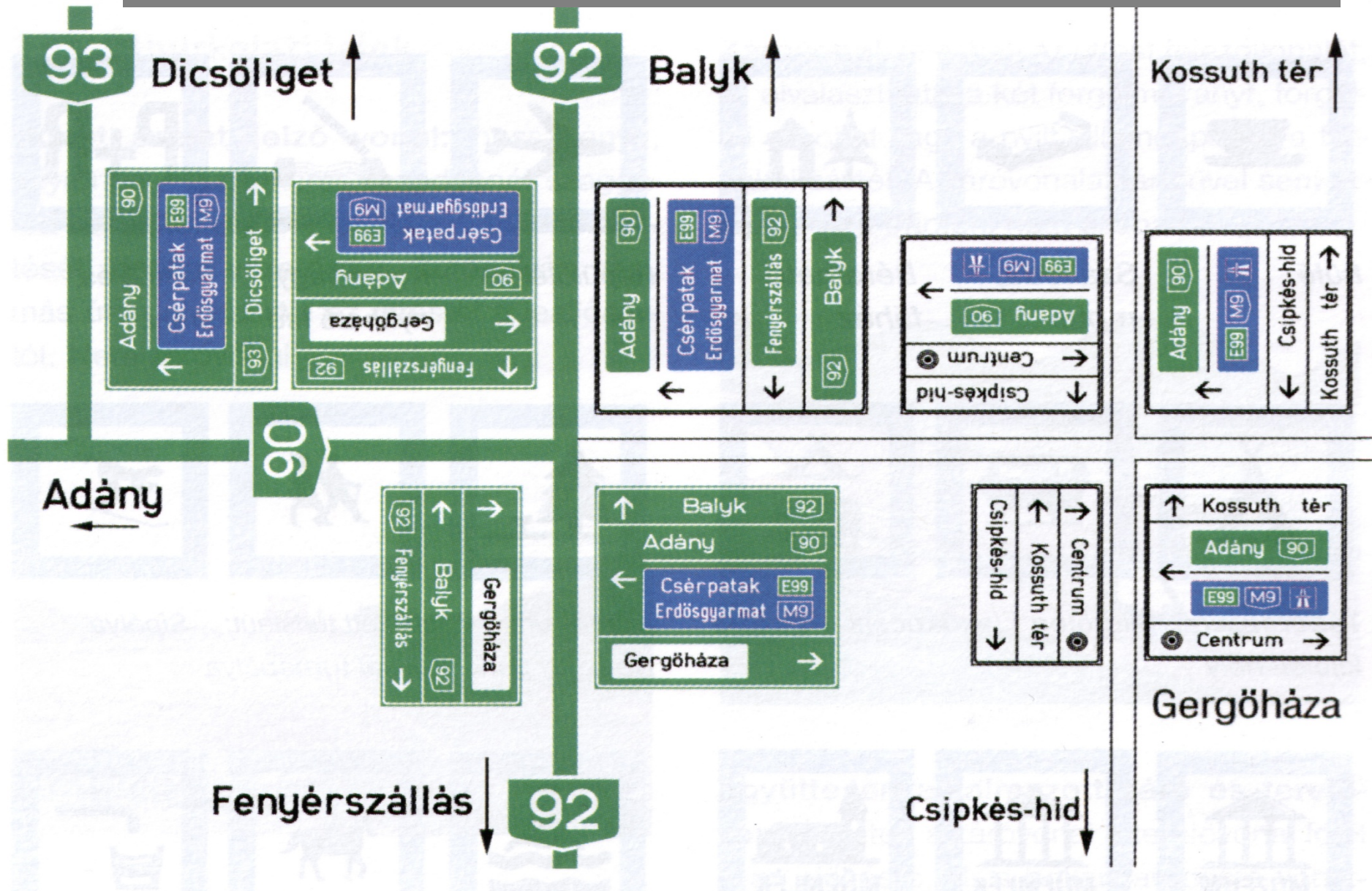
10.2.1. Az útbaigazító táblák színjelzésének rendszere

- **gyorsforgalmú** utak: **kék**
- **országos** (állami) közutak: **zöld**
- **helyi** (önkormányzati) közút: **fehér**

10.2.1.1. Az útbaigazító táblák színjelzése
gyorsforgalmú és országos utakon

10.2.1.2. Az útbaigazító táblák színjelzése országos és helyi közutakon

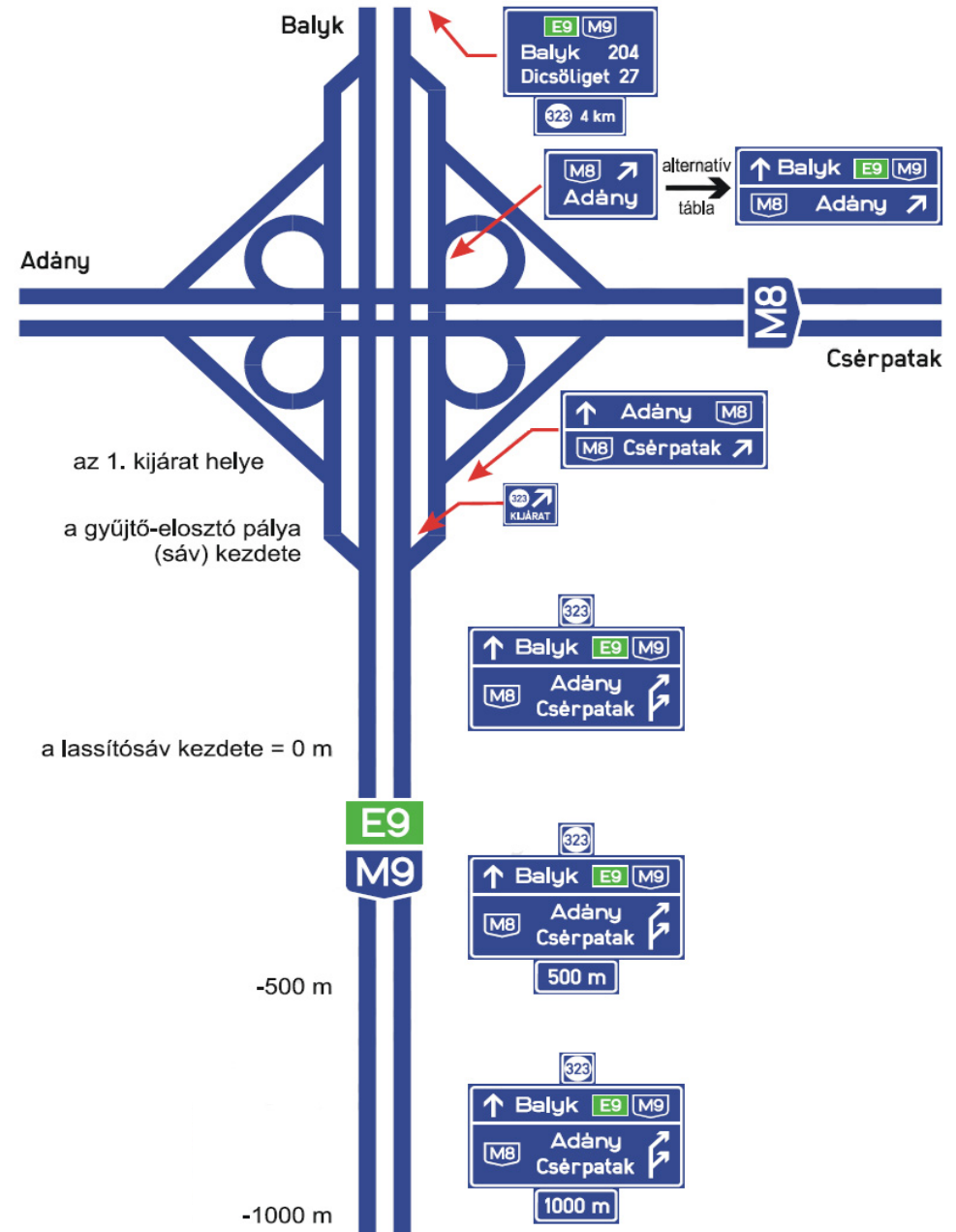

10.2.2. Az autópályák és autóutak útbaigazító táblarendszere

10.2.2.1. Útirányjelzési rendszer gyorsforgalmú utak kereszteződésénél (úttest melletti táblákkal)

Főbb szabályok:

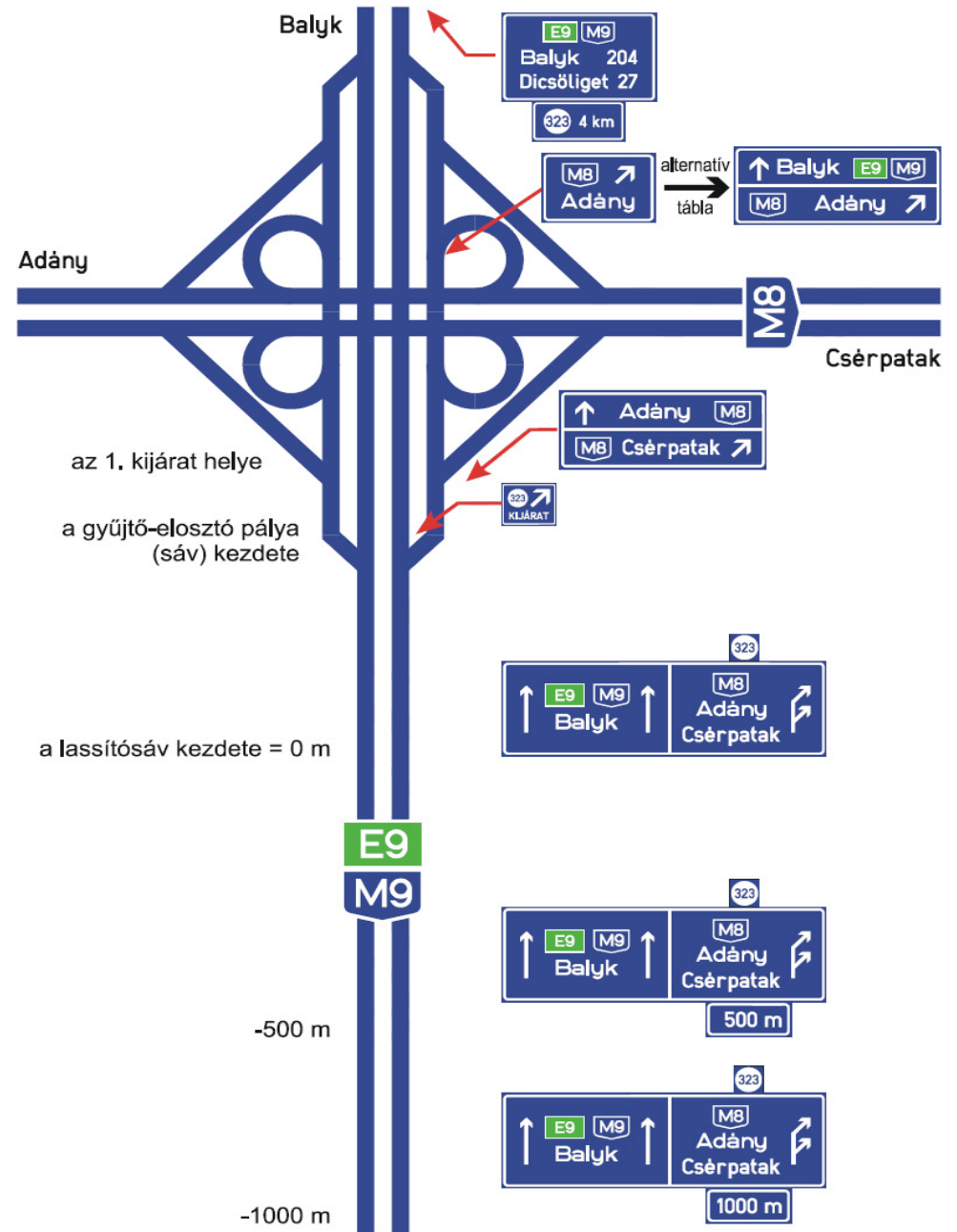
- két előjelző kell, az egyik 1000, a másik 500m-re
- az előjelző és a főjelző mindig azonos
- a csomópontokat Magyarországon a km szelvény szerint számozzák
- a szomszédos csomópontok táblái nem lóghatnak egymásba.

10.2.2.2. Útirányjelzési rendszer gyorsforgalmú utak kereszteződésénél (úttest feletti portálokkal)

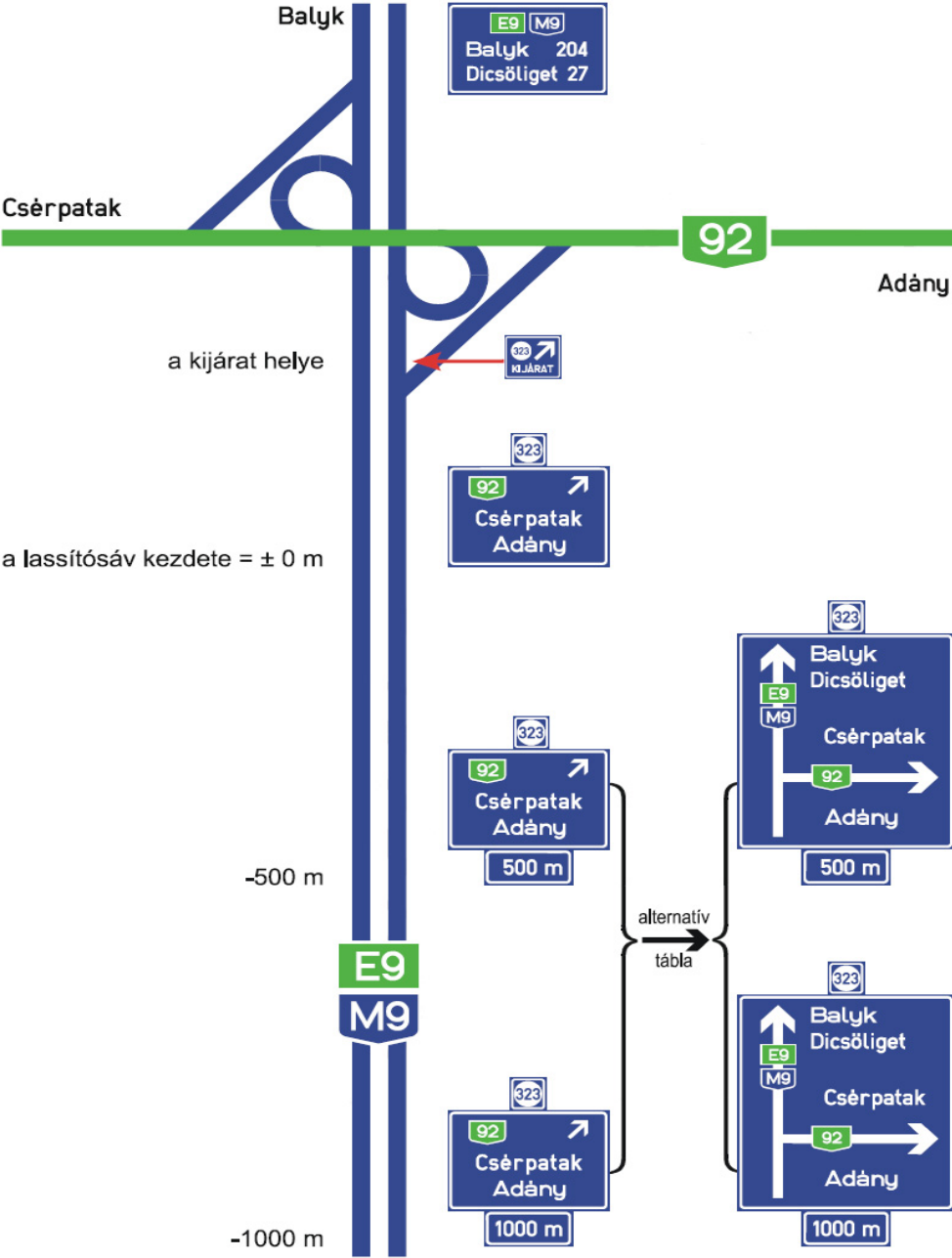
Az úttest fölött elhelyezett portálokra nagyobb forgalmú, több sávú, gyűjtő-elosztó pályás autópályákon vagy szétválásoknál (elágazásoknál) van szükség.

A portálokat általában megvilágítják. Változtatható jelzésekűek is lehetnek.

10.2.2.3. Útirányjelző rendszer a gyorsforgalmú és országos utak csomópontjaiban

Figyeljünk a színezésre!

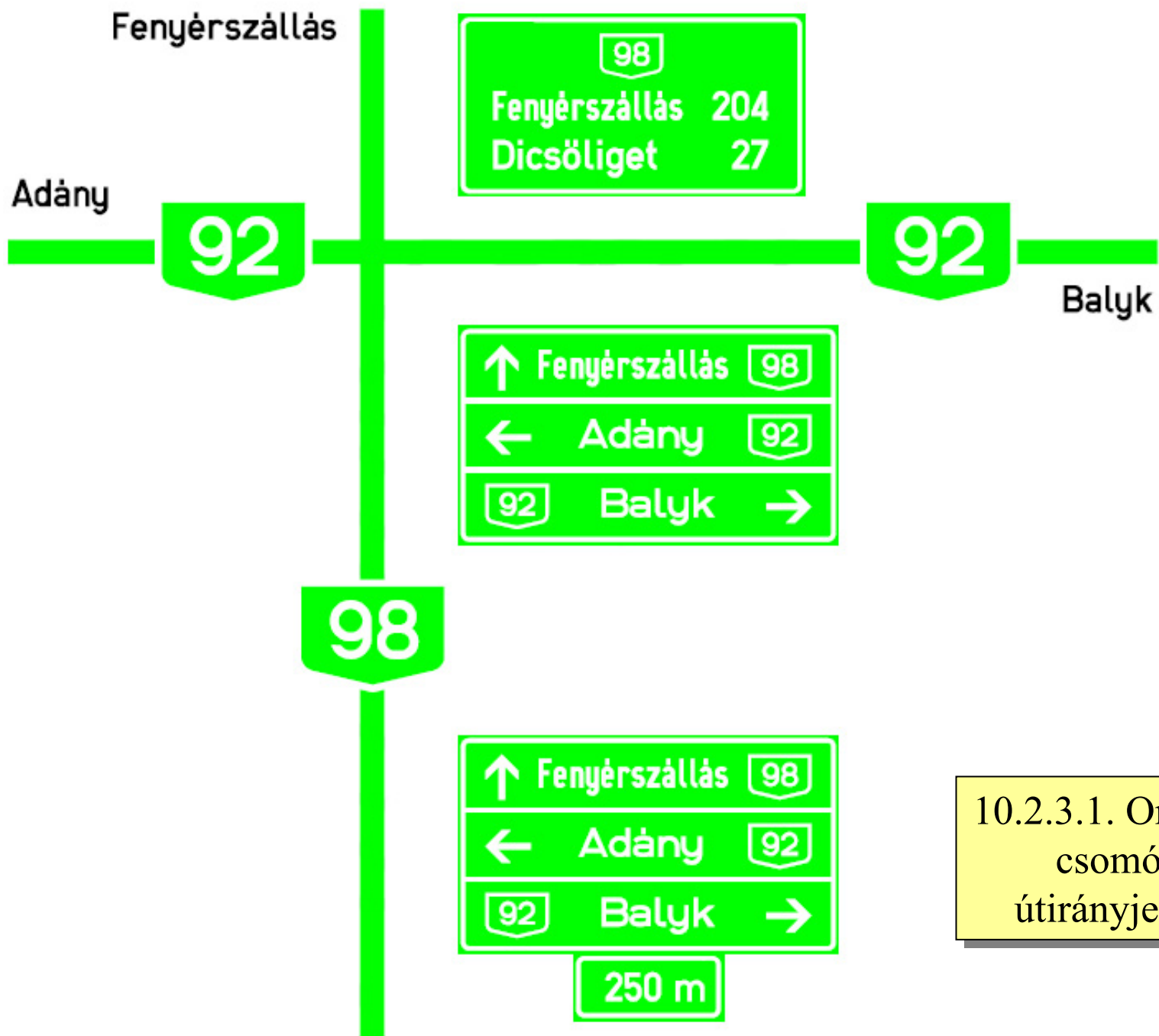
10.2.3. Az országos és a helyi közutak útbaigazító táblarendszere

- a) útirány **előjelző** tábla 150...500 m-rel az útkereszteződés előtt
- b) **útirányjelző** táblák az útkereszteződésnél
- c) útvonal-**megerősítő** tábla az útkereszteződés után 300...500 m-rel, az uticél **távolságával**.

Az irányok megadási sorrendje a táblákon:

egyenesen:	felül	nyíl a jobb, útszám vagy távolság a bal oldalon
balra:	középen	nyíl a jobb, útszám vagy távolság a bal oldalon
jobbra:	alul	nyíl a bal, útszám vagy távolság a jobb oldalon

Az előjelzők és az útirányjelző táblák tartalma (a távolság jelzésétől eltekintve) azonos kell, hogy legyen.

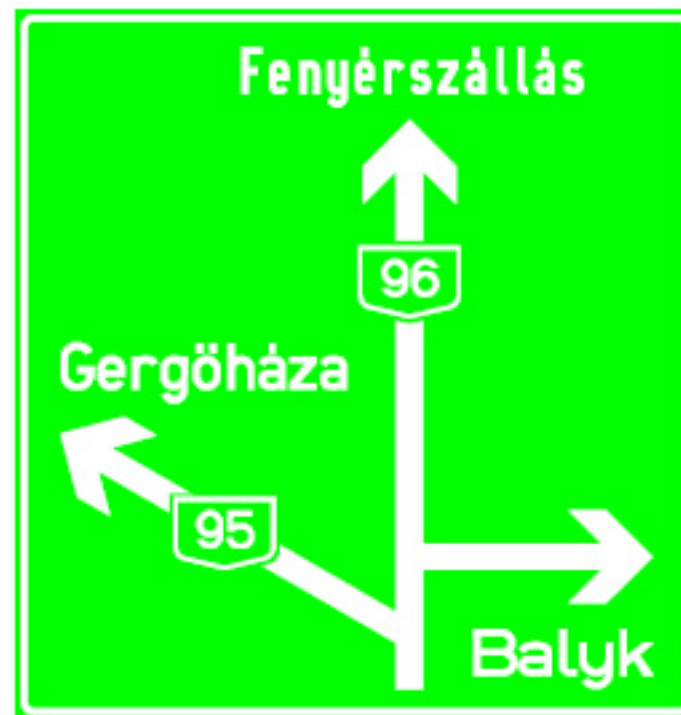
10.2.3.1. Országos közutak csomópontjainak útirányjelző rendszere

10.2.3.2. Útirányjelzés országos közúton, ha a további célok díjköteles gyorsforgalmi úton is elérhetők

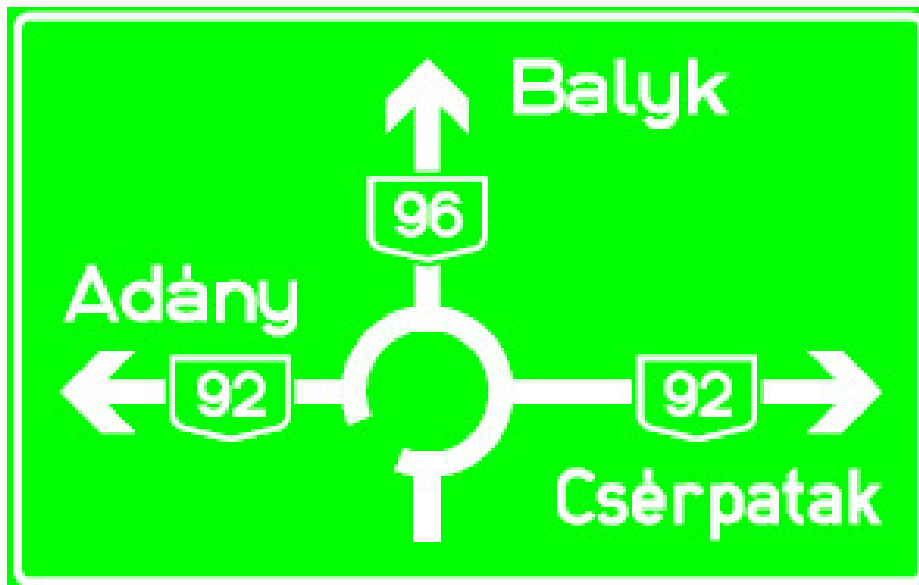
10.2.3.3. Térképes útirányjelző tábla

Ilyen tábla a csomópontokban nem helyezhető ki, hanem csak elő-jelzésre használható, a csomópontok távolságának feltüntetésével nélkül.

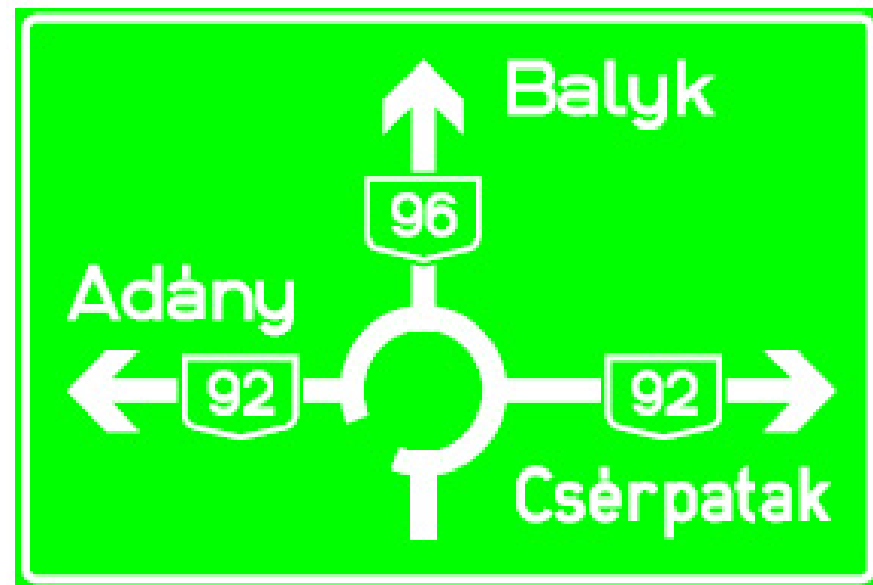

10.2.4. Körforgalmú csomópontok útmutató jelzései

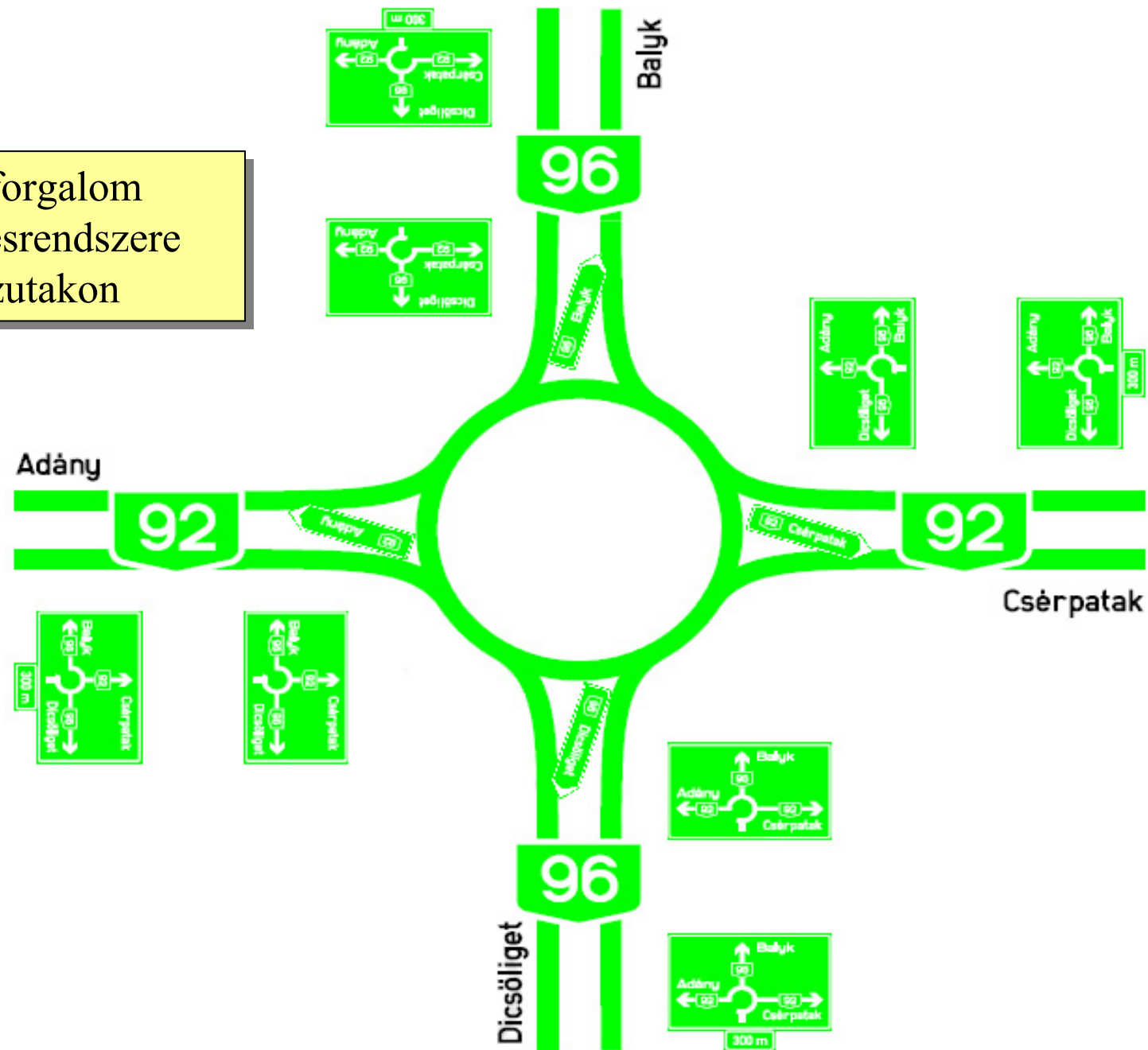
10.2.4.1. Körforgalmú csomópont útírány-előjelző és útírányjelző táblája
(Látható, hogy az előjelző és a főjelző tartalma azonos.)

300 m

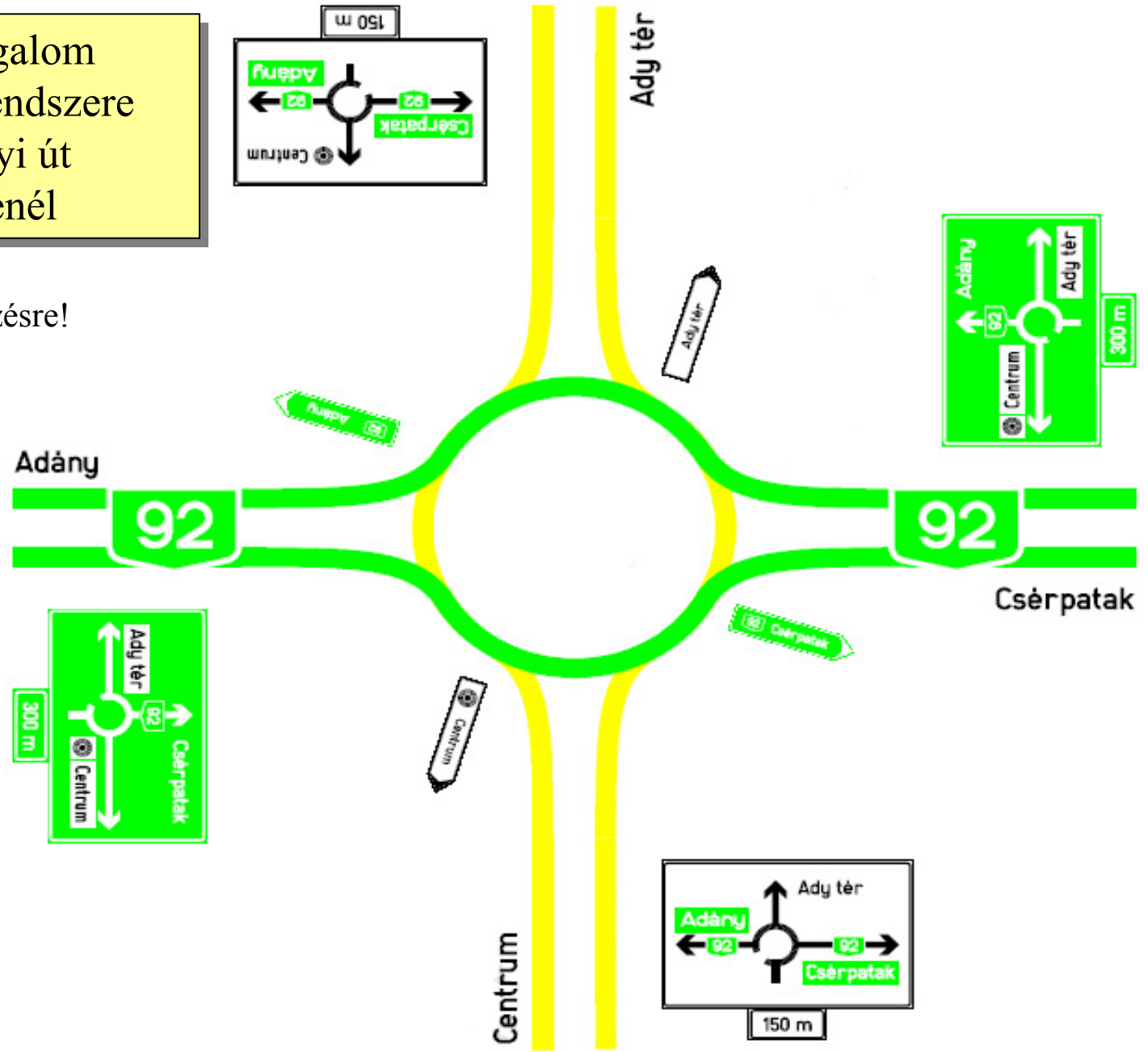

10.2.4.2. Körforgalom
útbaigazító jelzésrendszere
országos közutakon

10.2.4.3. Körforgalom
útbaigazító jelzésrendszere
országos és helyi út
kereszteződésénél

Figyeljünk a színezésre!

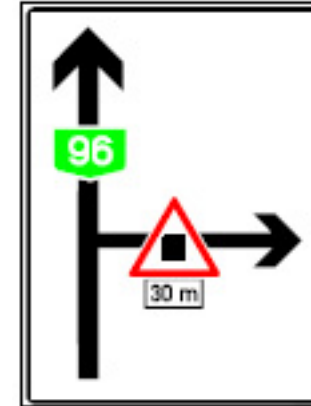

10.2.5. Az úti célok megadására vonatkozó szabályok

- a) Úti cél csak a térképeken is szereplő általánosan ismert **földrajzi név** – általában egy település neve – lehet. A földrajzi nevet azon ország **hivatalos nyelve** és helyesírása szerint kell feltüntetni, ahol az megtalálható. (Pl.: Wien és nem Bécs, Bratislava és nem Pozsony.) **Tájegységek**, hegyek, folyók, uticélként való megjelölése tilos; ezeket **idegenforgalmi táblákkal** kell jelölni. (Kivétel a Balaton.)
- b) Az uticélok **rangsorolása**
A települési hierarchia (főváros, megyeszékhely, nagyváros, kistérségi központ, stb.) szerint.
- c) Az uticélok **kiválasztása**
Az útvonal jellegétől függően azok a települések, ahol **jelentősebb csomópontok**, hidak, kompok vagy határátkelő helyek találhatóak.
- d) **Távoli és közeli uticélok feltüntetése**
Távoli cél az útra és irányára jellemző **általánosan ismert nagyváros**, közeli uticél a **legközelebbi** település.
Egy táblán legfeljebb 4 név lehet, alulról fölfelé a távolság sorrendjében. Az egyszer megadott távoli uticél az elérésig minden táblán szerepeljen.
- e) **Külföldi uticélok**
Távoli uticélként a határátkelő és a külföldi nagyváros neve is megadható.
- f) **Tájegységek megjelölése**
Magyarországon a tájegységek nevének megadása tilos, kivétel a Balaton.

10.2.6. Helységnév és különleges útirányjelző táblák

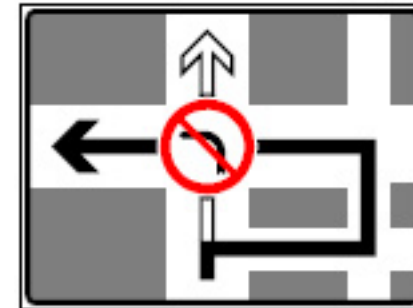
10.2.6.1. Térképes útirányjelző tábla veszély előjelzésére

10.2.6.2. Térképes útirányjelző tábla lakott területen kívül közvetett kanyarodás jelzésére

10.2.6.3. Térképes útirányjelző tábla lakott területen belül közvetett kanyarodás jelzésére

10.2.6.4. Térképes útirányjelző tábla részleges behajtási tilalom előjelzésére

10.2.7. Tehermentesítő és terelőutak jelzőtáblái

10.2.7.1. Tehermentesítő út útirány-előjelzése

10.2.7.2. Terelőutak útirány-előjelző és útirányjelző táblái

10.3. Tájékoztatót adó kék jelzőtáblák

A KRESZ szerinti négyszögletes, kék; az út mellett vagy közelében lévő létesítményekről tájékoztató táblákat főleg belterületen használják.

Túlzott használatuk felesleges.

10.4. Idegenforgalmi jelzőtáblák

A barna színű idegenforgalmi jelzőtáblák **osztályozása**:

- a) nevezetességre utaló
- b) útirányjelző
- c) tájékoztató
- d) hely-jelölő és üdvözlő

táblák.

Ezeket **egyedileg** kell megtervezni az ÚT 2-1. 133:1998 útügyi műszaki előírás szerint.

Nevezetességre utaló barna táblák a gyorsforgalmú utak mellett – de inkább az autópályák közeli „információs” parkolóiban – is lehetnek.

Országos közutakon az útirányjelző, településeken belül inkább a tájékoztató és üdvözlő táblák gyakoriak.

10.4.1. Idegenforgalmi nevezetességre utaló tábla

10.4.2. Idegenforgalmi tájékoztató tábla jelképeinek alkalmazása összevont táblán

10.4.3. Idegenforgalmi útirányjelző tábla

Idegenforgalmi információs
tábla belterületen

10.5. Közterületi információs táblák

Az egyes települések – főleg **nagy idegenforgalmú városok** – **arculatához tartozó** egyedi tervezésű és kivitelezésű (drága) táblarendszerek.

A régebbi EU tagállamokban – leginkább Franciaországban – általában elterjedt; de főleg a gyalogosoknak szóló jelzések.

10.5.1. A közterületi információs táblák fajtái

- a) **térképes** információs táblák
- b) **céljelölő** táblák
- c) **utcanév és házszám** táblák

10.5.1.1. Térképes közterületi információs tábla

10.5.1.2. Térképes közterületi információs táblák

10.5.1.3. Útirányjelző közterületi információs táblák

Városi információs tábla

Városi információs tábla

10.5.1.4. Utcanév és házszám táblák

10.5.2. Az információs táblák alkalmazásának speciális szabályai

Mivel a közterületi információs táblák KRESZ szerint nem közúti jelzőtáblák, elhelyezésükre különleges szabályok vonatkoznak az ÚT 2-1. 140:1998 sz. útügyi műszaki előírás szerint:

- úrszelvénybe nem kerülhetnek
- közúti jelzőtáblákat nem takarhatnak.
- közúti jelzések tartószerkezetére nem szerelhetők
- az út szélétől 1,5 m-nél, kiemelt szegélytől 1,0 m-nél távolabb legyenek.

Nem alkalmazhatók

- **70 km/ó** megengedett sebesség **feletti** utak mellett
- **többsáv**os vagy osztott pályás utakon
- **elsőrendű** (országos) főutak **átkelési szakaszain**.

Jelképeik feleljenek meg az MSZ ISO 7001 "Közönségtájékoztató jelképek" szabvány **piktogramjainak**.

Kihelyezésükhöz külön közútkezelői és műemlékvédelmi hozzájárulás, közlekedésfelügyeleti szakhatósági engedély és a helyi önkormányzat építési engedélye is szükséges.

10.6. Reklámtáblák

A reklámok kihelyezése körül gyakoriak a viták, mert **az üzleti és a forgalombiztonsági érdekek ütköznek**, és az esztétikai szempontok is sérülhetnek.

A reklámok kihelyezésére két jogszabály vonatkozik:

- a) az **1988. évi I. törvény** (12 § 3. bek.) szerint zavaró jelzések csak az úttengelytől 50 m-nél (gyorsforgalmú utaknál 100 m-nél) távolabb helyezhetők el.
- b) A **20/1984. (XII.21.) sz. KM rendelet** (II. rész, III. fejezet, 4 § 6. bek.) pedig több előírást is tartalmaz.

Belterületen 1,00 m²-nél nagyobb felületű reklámok kihelyezéséhez közútkezelői és műemlékvédelmi hozzájárulás, a közlekedési felügyelet szakhatósági és az önkormányzat építési hatósági engedélye is szükséges.

A közlekedési szakemberek igyekeznek a reklámokat visszaszorítani, vagy legalább **a szabályozott jelzéseképű (szabványos piktogramokat tartalmazó) idegenforgalmi, vagy közterületi információs táblákra lecseréltetni.**

Ebben a tekintetben néhány közútkezelőkre vonatkozó előírást 2011. január 1-től szigorítottak.

Régebben szabályos
közterületi reklámtáblák

A 2011. január 1-én életbe
lépett új szabályozás szerint
reklámtáblák közvilágítási
oszlopokra nem szerelhetők.

Régebben szabályos közterületi reklámtáblák

A 2011. január 1-én életbe
lépett új szabályozás szerint
reklámtáblák közvilágítási
oszlopokra nem szerelhetők.

10.7. A közúti információs rendszer kialakításának elvei

- a) A művészi ökonómia: **a kevesebb több.**
- b) **Szét kell választani** a különböző **sebességgel** közlekedőknek szóló jelzéseket:
- **autópályán** csak nevezetességre utaló „barna” idegenforgalmi tábla lehet
 - nevezetesebb utcék mellett azonban legyen **információs parkoló** térképes táblákkal (pl: M1 Arrabona pihenőhely)
 - az autópályáról **bevezető utakon** főleg útirányjelző idegenforgalmi táblák kihelyezése célszerű
 - a **településeken belül** a KRESZ szerinti tájékoztatást adó és az útirányjelző idegenforgalmi táblákat alkalmazzuk
 - a **lakóövezetekben** és a városközpontban elsősorban a **gyalogosok tájékoztatására** használhatók a közterületi információs (térképes, utcanév és számjelző) táblák.

10.8. Irodalom

Elmélet: nincs.

Gyakorlat:

Jogsabályok:

1. A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény
2. A 20/1984 (XXI.21.) sz. KM rendelet az utak forgalomszabályozásáról és a közúti jelzések elhelyezéséről
3. 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet, a KRESZ

Szabványok:

4. MSZ ISO 7001 Közönségtájékoztató jelképek

Útügyi műszaki előírások:

5. ÚT 2-1. 157:2002 sz. útügyi műszaki előírás
Közúti jelzőtáblák. Az útbaigazító jelzőtáblák megtervezése, alkalmazása és elhelyezése.
(e-UT 04.02.13)
6. ÚT 2-1. 133:1998 sz. útügyi műszaki előírás
Közúti jelzőtáblák. Idegenforgalmi jelzőtáblák és alkalmazásuk. (e-UT 04.02.33)
7. ÚT 2-1. 140:1998 sz. útügyi műszaki előírás
Közterületi információs táblák megtervezése, alkalmazása és elhelyezése. (e-UT 04.02.41)